

بررسی روند استئوپوروز از روی مشخصات رادیوگرافیک فک پایین زنان

استاد راهنما: دکتر تکتیم جلایر

نگارش: امیراله خانی

شماره: ۶۸

چکیده

استئوپوروز از جمله مصائب بزرگ افراد کهنسال، بخصوص زنان یائسه می‌باشد. در این پایان نامه، با استفاده از شاخصهای آناتومیک فک پایین بر روی رادیوگرافی پانورامیک، میزان تحلیل استخوان در گروههای مختلف سنی در زنان، بخصوص قبل و بعد از یائسگی بررسی شد. برای این کار با استفاده از نمونه‌گیری تصادفی ساده از میان زنان متقاضی رادیوگرافی پانورامیک مراجعه کننده به بخش رادیولوژی دهان و فک و صورت دانشکده دندانپزشکی، ۸۶ مرد انتخاب شدند که دارای دندانهای پر مولر اول و دوم در سمت راست و چپ فک پایین بوده‌اند و سابقه بیماریهای سیستمیک استخوان، مصرف داروهای هورمونی و بیماریهای پریدنتالی نداشته‌اند. از تمام بیماران رادیوگرافی پانورامیک با شرایط یکسان گرفته شده است و پس از انجام مراحل ظهور و ثبوت فیلم، ارتفاع فک پایین از ستیغ آلوئول تا لبه تحتانی فک پایین در ناحیه سوراخ چانه‌ای (A)، ارتفاع مرکز سوراخ چانه‌ای تا لبه تحتانی فک پایین (M) و نسبت این دو شاخص (نسبت A/M) و ضخامت کورتکس تحتانی فک پایین در ناحیه سوراخ چانه‌ای در سمت چپ و راست اندازه‌گیری و میانگین گرفته شد. همچنین فرم مورفولوژیک یک کورتکس تحتانی مندیبل در ناحیه سوراخ چانه‌ای مشاهده گردید و **drade** آن ثبت گردید (I grade = کناره اندوستئال کورتکس در هر دو لبه تیز است. II grade در کناره اندوستئال نقص نیم دایره دیده می‌شود. III Grade = نقص شدید در لایه کورتیکال اندوستئال که به وضوح دارای منافذ بسیار است). سپس از بیماران سوالاتی در رابطه با میزان تحصیلات، شغل، وضعیت تاهل، تعداد زایمان و وضعیت یائسگی پرسیده شد و در پرسشنامه قید گردید و بدنبال آن آنالیز آماری انجام شد.

مطالعات انجام شده نشان داد که با افزایش سن نسبت A/M و ضخامت کورتکس تحتانی فک پایین در ناحیه سوراخ چانه‌ای کاهش می‌یابد و میزان کاهش، معنی دار می‌باشد. خصوصاً میزان کاهش پس از یائسگی افزایش چشمگیری می‌یابد که می‌تواند به علت کاهش هورمونهای جنسی در زنان باشد. در عین حال فرم مورفولوژیک کورتکس تحتانی مندیبل در ناحیه سوراخ چانه‌ای، با افزایش سن از grade I به grade II متمایل می‌شود. همچنین مطالعات نشان داد که با بالا رفتن میزان تحصیلات، این روند کاهش در شاخصهای مورد نظر، کمتر می‌باشد در ضمن با افزایش تعداد زایمان، روند کاهش در شاخصهای مورد نظر در زنان بیشتر می‌شود و فرم مورفولوژیک کورتکس تحتانی با زایمان بیشتر، متمایل به grade II می‌شود. در زنان خانه‌دار، میزان کاهش در شاخصهای مورد نظر، بیشتر از زنان شاغل می‌باشد که می‌تواند بدین علت باشد که زنان شاغل ساعات بیشتری از روز را خارج از خانه گذرانیده و بیشتر تحت تشعشعات خورشید قرار گرفته که این خود سبب افزایش متابولیسم ویتامین D می‌شود.

www.rums.ac.ir